Herman Brusselmans

Maanlicht van een andere planeet

2021 Prometheus Amsterdam

© 2021 Herman Brusselmans
Omslagontwerp Kris Demey
Foto auteur Koen Broos
Zetwerk Mat-Zet bv, Huizen
www.uitgeverijprometheus.nl
ISBN 978 90 446 4756 3

HET EERSTE HOOFDSTUK

Louis Tinner was weduwnaar en kinderloos. Z'n vrouw en z'n zoon waren verongelukt met de auto. Z'n vrouw was bezig z'n zoon te leren rijden. Hij was geen goede leerling. Hij miste een bocht en reed rechtdoor tegen de muur van een pastorij. De pastoor hoorde de klap, kwam naar buiten gelopen, struikelde, en stootte z'n hoofd hard tegen een plavuis. Hij overleefde, maar de vrouw en de jongen in de auto niet. Van de vrouw was de nek gebroken, van de jongen ook. Twee gebroken nekken, dacht Tinner wel eens, wie had het kunnen denken? Hij woonde nu alleen in de ruime flat boven een restaurant in de Burgstraat. Hij was al een aantal jaar een zestiger. Hij vond z'n leeftijd prima, in die zin dat hij er zich niks van aantrok hoe oud hij was. Als iemand hem ernaar vroeg, zei hij: 'Ik ben zesenvijftig, zoals de broer van Jezus toen hij stierf.' Er werd dan gezegd: 'Jezus had toch geen broer?', en dan zei Tinner: 'Je hebt gelijk, Jezus had geen broer.' Het kon hem nooit schelen wie gelijk had, hij of iemand anders. Op een dag stond hij bij het graf waarin zowel z'n vrouw als z'n zoon begraven lag. Noch z'n

vrouw noch z'n zoon had ooit uitsluitsel gegeven omtrent begraving of crematie, en Tinner had hen dan maar ter aarde laten bestellen. Hij hield niet van crematie, het was een parodie op de menselijke brandbaarheid. Hij stond bij dat graf, en keek naar de fotootjes die aan de zerk bevestigd waren. Z'n vrouw was aantrekkelijk geweest, en z'n zoon had op haar geleken. Hij had veel succes bij de meisjes gehad. Soms belde zo'n meisje aan de deur, en als Tinner opendeed, vroeg ze naar z'n zoon. Dan zei Tinner: 'Hij is niet thuis, hij is een dode kanarie gaan kopen.' Het meisje ging altijd meteen weer weg. Wat moest ze anders? Tinner nodigde haar niet uit om naar binnen te komen. Hij wist niet wat hij met een meisje in z'n huis moest aanvangen. Hij kon haar de kop inslaan, dat wel. Maar dat zorgt voor veel gedoe. Op den duur zou er nog politie bij te pas komen ook. Tinner stond bij het graf, keek naar de fotootjes, en mompelde: 'Ik heb vanochtend een boterham met oude kaas gegeten, het is maar dat jullie het weten. Excuus dat ik geen bloemen heb meegebracht, de bloemenhandelaar is met vakantie. Hij is gaan windsurfen op de Povlakte. Een kogel tussen z'n ogen zou nog te goed voor hem zijn. Zo, hier liggen jullie dan. Ik was hier vorige week ook al, en toen dacht ik ineens: wat sta ik hier in godsnaam te doen? Ik had buikpijn op de koop toe. In zo'n geval ga je algauw weer weg. Maar nu ben ik er weer. En weer ga ik weg. Tot de volgende keer.' Hij verliet het kerkhof. Die buikpijn, daar was iets mee. Bovendien had Tinner geregeld diarree, en hij besloot dat hij misschien beter een dokter kon bezoeken. Eenzaam in de wachtka-

mer van de dokter, dacht hij, wachtend tot die in je anus kijkt. Door iedereen achtergelaten, een camera in je kont, en 's avonds weer niks op tv. Tinner had geen vrienden of kennissen die die naam waardig zijn. Hij was een man alleen. Financiële problemen had hij niet, en daarmee was nagenoeg alles gezegd.

Na het verlaten van het kerkhof begon hij te lopen, de lange weg naar huis. Hij bezat geen auto, zelfs geen fiets. Het was een mogelijkheid dat hij een scooter kocht, waarom geen Vespa uit z'n geboortejaar. Een mens mocht wel eens gek doen. Niet té gek natuurlijk, want van te gek doen word je hooghartig. Een scooter kopen uit je geboortejaar houdt zich net voor de grens van de waanzin op. Zo'n scooter komt natuurlijk niet uit de lucht vallen, het heeft allicht voeten in de aarde voor je hem in bezit krijgt. Zoeken op het internet en dat soort dingen. Tinner hield niet van het internet, het was hem te informatief. Op een bepaald moment in je leven begint informatie je overbodig te lijken. Maar ja, vind maar 'ns een scooter zonder dat je eerst informatie eromtrent verkrijgt.

Onderweg zag Tinner een pitabar die hij niet kende, en hij liep er naar binnen. Een vieze, te vermijden pita, daar is nog niemand honderd procent aan doodgegaan. Hij ging zitten op een plastic stoeltje, en achter de toonbank staarde een donkere man met een grote snor hem aan. 'Een pita, met looksaus,' zei Tinner tegen deze kerel. Hij dacht: een soortgelijke man, donker en met een grote snor, heeft ooit als allereerste persoon ter wereld op een kameel gereden. Het is zonder twijfel lang geleden. Ho-

pelijk is de kameel ongeschonden gebleven. Hoe ouder hij werd, hoe meer compassie met dieren Tinner voelde. Niet dat hij huilde als er zomaar een spreeuw te pletter tegen een paal vloog, en het beestje daarbij het leven liet, maar toch kreeg hij er een brok in de keel van. Gelukkig, zo redeneerde hij, vliegen er niet elke dag spreeuwen tegen palen. Daarvoor zijn er te weinig spreeuwen en palen. De man had de pita met looksaus bereid, en bracht hem naar Tinners tafel. 'Dankjewel,' zei Tinner, en hij nam meteen een grote hap. Het is alsof ik stront in m'n neusgaten heb, dacht hij, maar geen paniek, dat zal aan de pita liggen. Met vragen als 'Smaakt het een beetje?' moest je bij Tinner niet aankomen. Nee, het smaakte hem niet. Het was zomaar voedsel naar binnen werken. Tinner kon weinig respect opbrengen voor degenen die van eten hielden. Het ergst waren de oesterslurpers. Die zou men moeten opsluiten in een groot droogdok met prikkeldraad eromheen. En dan een paal in hun reet steken en de spreeuwen erop loslaten. Als je last hebt van diarree, dacht Tinner, is een pita met looksaus allicht niet de beste voedingswaar. Dan kun je beter bananen en rijstpap eten. Maar in de pitabar waren geen bananen en rijstpap. De man met de snor zou raar opkijken als je hem om bananen en rijstpap vroeg, zulks lijdt geen twijfel. Tinner at niet eens de helft van de pita op. Hij legde geld op de toonbank, en zei: 'Het was heel lekker, maar te veel. In Afrika zouden ze erom vechten, maar ik niet. Tot een volgende keer.' De man met de snor zei niks. Ik ga ook in die richting, dacht Tinner: helemaal niks zeggen. Dat is het eind-

doel. Voor je dat bereikt moet je veel op je tong bijten, dat is de pest. Hij had een vieze nasmaak in z'n mond. Hij stak een sigaret op. Hij was een van de fortuinlijken die nooit gestopt waren met roken en toch bleven leven. Tinner wilde z'n rookverslaving aan de straatstenen niet kwijt. Hij hoestte nooit, althans niet op zo'n manier dat de omstanders redeneerden: die man heeft longen als koeienvlaaien. Niettemin was de fysieke conditie van Tinner niet al te best. Hij kon wandelen zonder al snel omstandig te hijgen, dat wel, maar rennen of hardlopen zat er niet in. Grensrechter worden bij internationale voetbalpartijen heb ik altijd wel kunnen vergeten, dacht hij. Overigens had hij niet veel met voetbal. Mance Seghers was z'n favoriete speler, en dat overleden oudje speelde doelman in de jaren vijftig en zestig van de twintigste eeuw, en had het kleine jongetje Louis Tinner alleen kunnen charmeren omdat hij, getuige foto's in de krant, tijdens het doelwachten een geruite pet droeg. Zelf had Tinner nooit gevoetbald. Op een keer, in de jaren negentig van diezelfde eeuw, liep hij wel over straat, en in een zijstraat waren kinderen aan het voetballen. De bal kwam vanuit de zijstraat de straat in gestuiterd en werktuigelijk schopte Tinner ertegen, waarna de bal een etalageruit brak van bakkerij Smolders. Tinner beriep zich op heerkracht, maar die idiote bakker had geëist dat Tinner de ruit betaalde. Dat deed hij, maar enkele nachten daarna liep hij, terwijl niemand hem zag, opnieuw de straat in en gooide, als ongeïdentificeerd gebleven anonymus, met een baksteen de etalageruit van bakkerij Smolders in. Ruit

of geen ruit, redeneerde hij, met mij valt niet te spotten. Nu bevond hij zich in een andere straat. Daar had je ook een bakkerij, Van Doren. Smolders bestond inmiddels niet meer, die was failliet gegaan. Van Doren deed het ook niet al te best, en op een pistolet van hem, of de korst van een snede bruinbrood, kon je gerust je tanden stukbijten. Van Doren sloeg er maar een slag naar. Sinds z'n vrouw hem had laten zitten, worstelde hij met depressieve perioden. Tinner vroeg zich af waarom. Die vrouw was een verschrikkelijk wijf geweest, met een wrat naast haar neus die ze niet weg liet halen, hoewel dit stuk wild vlees iedereen met walging vervulde. Tinner had eens, na het kopen van drie maanzaadbroodjes, gezegd dat hij een goeie chirurg kende, die met één slag van z'n bijl alle wratten op aarde kon verwijderen. De vrouw van Van Doren kon er niet om lachen, en had tegen Tinner gezegd dat ze hem niet meer als klant wilde. 'En ik wil jou niet meer als wrattenzwijn,' zei Tinner toen. Hij liep door. Een paar straten verder voelde hij de diarree weer eens opkomen. Er was geen enkele winkel en geen enkel café te zien, noch een struik, maisveld of iets dergelijks dat beschutting bood. Hij besloot dat er niets anders op zat dan aan te bellen bij een willekeurig huis. Dat deed hij. Je zult altijd zien dat ze hier niet thuis zijn, dacht hij, omdat hun schoondochter net bevallen is van een kind met een waterhoofd. Hij belde nogmaals aan. Er werd opengedaan. Het was een oude, angstige vrouw. 'Ik ben een arme weduwnaar die dringend naar het toilet moet,' zei Tinner, 'ik kan daarvoor drie euro betalen.' De vrouw

sloeg de deur dicht. Vieze teef, dacht Tinner, met je rotkop alsof je ooit meer Wehrmachtsoldaten hebt gepijpt dan er haren uit je neus groeien. Tinner had wel iets met de Tweede Wereldoorlog. Die kwam nog steeds geregeld in z'n wereldbeeld terug, hoewel hij al vele en vele decennia geleden was geëindigd. Maar voor Tinner leek het soms alsof het overal nog volliep met moffen, collaborateurs, en imitators van Himmler, Bormann, en Von Ribbentrop. Hij belde aan bij een ander huis. Opnieuw werd er opengedaan. Het was alweer een vrouw. Deze was minder oud en armoediger. Met haar ongewassen haar en haar mee-eters. 'Ik moet dringend naar het toilet,' zei Tinner, 'ik heb er tien euro voor over.' Het schijten kost me een rib uit m'n lijf, dacht hij.

'Goed,' zei de vrouw. 'Tien euro. Aan het eind van de gang.' Tinner spurtte naar dat eind, rukte de wc-deur open, deed z'n broek en onderbroek naar beneden, en nam plaats op de bril. Het spoot eruit. Mijn koninkrijk voor een gebonden keutel, dacht hij. Hij perste tot er niks meer kwam, en tot z'n anus pijn deed. Hij reinigde zich, wat een heel werk was, en moest drie keer doortrekken voor de pot weer presentabel was. Hij trok z'n broeken op, en verliet de wc. Het was alsof de vrouw in de gang had staan luisteren naar de geluiden die de diarree hadden gekenmerkt. 'Het was op het nippertje, geloof ik,' zei ze.

'Een halve seconde later en je had me kunnen verschonen,' zei Tinner.

'Liever niet,' zei ze, 'dan nu de tien euro graag. Maak er vijftien van, je hebt drie keer doorgetrokken, water

kost geld voor een vrouw met een klote-uitkering.'

'Twaalf,' zei Tinner.

'Dertien,' zei ze. Hij gaf haar dertien euro. 'Je lijkt me een gierige man,' zei ze.

'En jij lijkt me een vrouw die niet lekker ruikt,' zei Tinner.

'M'n huis uit!' zei ze.

'Graag,' zei Tinner. Hij verliet het huis. De deur werd dichtgeslagen. Wend het of keer het zoals je wilt, dacht hij, aan de diarree moet iets gebeuren. De huisarts had hem een darmspecialist aangeraden, maar Tinner was vergeten hoe die heette. Misschien zou een lijkbidder mij meer van pas komen, dacht hij. Hij vervolgde z'n weg. Alle straten waren onrein. Het was duidelijk dat de mannen van de vuilniskar, de schoonmakerij, en de ophaaldienst al eeuwen hun dagje niet hadden. Tinner kon hen begrijpen. Andermans gore troep verwijderen en opruimen, wie blijft daar op den duur zin in hebben? Een stank hing boven de stad Gent. Het was de geur die binnendringt in het hout van de te vaak gebruikte heksenbezems, en die dan weer vrijkomt, en zorgt voor pestilentie. Tinner had wel eens een moment waarop hij er zeker van was dat de wereld geregeerd werd door heksen. Met andere woorden, dacht hij, door vrouwen. In werkelijkheid mochten ze dan wel niet rondvliegen op bezems, maar de moleculen die van tussen hun benen kwamen, zorgden voor gevolgen die garant stonden voor ellende, miserie, en onderdrukking. Tinner wilde geen vaste vrouw meer. Hij had z'n echtgenote Zoë gehad, die hij een keer of vijf

had bedrogen, en na haar dood was het of iedere vrouw dood was. Desondanks hield hij z'n ogen niet in z'n zak, en toen zag hij een meisje lopen met een korte rok, een truitje dat haar buik exposeerde, en sandalen met huizenhoge hakken. Sterf, jij hoer, dacht hij, en kom eerst vriendelijk goedendag tegen me zeggen, terwijl je kwijl een weg zoekt uit je mond. Het meisje zag hem niet, ze liep zonder om of op te kijken naar wat of wie dan ook over de kasseien, die haar hakken beschadigden. Ze is op weg naar ergens, dacht Tinner, dat is zo iemand altijd. Ze gaat haar borsten tonen aan een klaroenspeler, en dat moet zo snel mogelijk gebeuren. Of haar benen laten insmeren met vloeibaar goud. Of haar vader eindelijk aan het verstand brengen dat incest bij wet verboden is. Of een fiets stelen en ermee naar Lovendegem rijden, waar een bijeenkomst is van vrouwen met drie tepels. Of een gitaar kopen, en de intro van 'This Strange Effect' leren spelen. Verder heeft ze haar plan te trekken. Hij moest even nadenken over wie 'This Strange Effect' ook alweer had gezongen. Dave Berry, zo heette hij. Een typisch Engelse jongen, met bakkebaarden, een moedercomplex, en op vrijdagavond zo veel bier zuipend dat hij op zaterdagochtend de op z'n bed springende onvoorbereide kat in zwijm liet vallen door in haar bakkes te ademen. Katten onthouden moeilijk. Ze herinneren zich niet eens meer wie ze zes jaar tevoren bezwangerd heeft. Katten zijn dus wijze dieren, dacht Tinner. Hij zag op het trottoir een verloren briefje van twintig euro liggen. Hij stak het in z'n portefeuille. Zo, dacht hij, voor vandaag heeft de diarree me voorlopig

zeven euro opgebracht. Z'n anus deed nog steeds pijn. Vroeger, heel vroeger zou dat hem een angstaanval bezorgd hebben, maar dat gebeurde nog maar hoogstzelden, mede dankzij de pillen die hij tegen de dolle paniek en haar trawanten slikte. Het was ongeveer eenentwintig graden, en de regen hield zich schuil in andere plaatsen. Toch droegen vele voorbijgangers een paraplu. De idioten, dacht Tinner, ze zouden zelfs een paraplu meenemen naar waar de droogte de tiran is. Hij zag een man met een hond. De hond, een schnauzer, snuffelde even aan een buitenmuur van een handel in auto-onderdelen, en de man gaf een kwalijke ruk aan de riem. Het dier voelde ongetwijfeld een knakkend geluid in z'n nek. Tinner haatte de man meteen. Hij volgde hem en de ongelukkige schnauzer. De man ging op het terras zitten van café-brasserie De Kerk. Tinner nam plaats aan een tafeltje tien meter verder dan het tafeltje van de man, die bij het bedienend meisje, dat mooi en zwaar was, een La Chouffe bestelde. Wat later vroeg Tinner om een kop koffie. In z'n achterzak had hij één been van een passer, het been met de pin, die hij, ter bescherming van zichzelf tijdens het meedragen van het been, in een kurk had gestoken. Het meisje bracht de koffie. Die betaalde hij, en hij vroeg vriendelijk: 'Hoe gaat het met jou?'

'Goed,' zei het meisje. Meer zei ze niet. Op een sobere manier droeg ze haar schoonheid, samen met haar vijfentachtig kilo. Ze zou, als het zo doorging, problemen krijgen met haar knieën en enkels. De schnauzer lag nerveus op de grond, af en toe bevend over z'n leden. De man was

een neanderthaler, en dan nog een van de slechte soort. Z'n armen stonden vol tattoos, die nergens naar verwezen, niks voorstelden, en de onleesbaarheid in zich droegen. Hij had grote oren, en in een daarvan zat een ring. Hij was kaal. Hij droeg een gestreept shirt. Hij leek op een kapo in Dachau in 1941. Hij dronk van z'n bier als een beest met scherpe klauwen. De wereld stikt van deze types, dacht Tinner, het resultaat van continue inteelt en seks tussen nitwits die het niet verdienen om seks te hebben. De koffie was veel te sterk, van een Italiaans merk. De Italianen, zo dacht Tinner, gaan er prat op dat ze koffie kunnen maken, maar ze kunnen het niet. Zo zit het in elkaar: wie meent iets te kunnen, kan het meestal niet. Hij stak een sigaret op. Kunnen de Ethiopiërs schaaldieren leren vliegen? Nee, dat kunnen ze niet. Kunnen Letten een kruiwagen op hun neus laten balanceren? Nee, dat kunnen ze niet. Of misschien wel, de klootzakken. Tinner was hoe dan ook niet dol op Letten die kruiwagens op hun neus laten balanceren. Op Letten tout court niet. Wat hielp was dat hij geen enkele Let kende. Je moet al een geheide non-valeur zijn om een Let te kennen. Ze waren fout in de oorlog, dat wel. En maar letterlijk en figuurlijk aanpappen met de moffen, dacht Tinner. De Letten gaven de moffen een kop thee getrokken van walvisvet, om maar iets te noemen. Met een chocoladeletter, vaak twee letters, natuurlijk S en S. De kale hufter bestelde een volgende La Chouffe. Elke avond dronken in z'n nest, dacht Tinner, met urinevlekken in het onderlaken tot gevolg. Er zaten vanzelfsprekend nog andere mensen

op het terras van De Kerk. Dat was vroeger een kerk geweest, gewijd aan de Heilige Gerardus, patroon van arme, lelijke mensen. Gerardus stamde uit de derde generatie na Christus. Hij kende deze Christus van horen zeggen, zoals zovelen in die tijd. Gerardus kon zich vinden in de leer van de Zoon van God. Hij koos als categorie voor wie hij wat wilde betekenen de financieel behoeftigen en degenen met een smoel om op te schieten. Hij was zelf bemiddeld door z'n handel in ezelszadels. Die verkochten als zoete broodjes. Vierhonderd zadels per week was niet eens uitzonderlijk. Tinner wist dit doordat hij ooit een boek gelezen had over heiligen. Gerardus was hem toen al opgevallen, mede door de tekening die van hem bij de tekst stond, en daarop kon je zien dat Gerardus een gigantische neus had, en Tinner, die normaal niet in medelijden grossierde, voelde voor die man met die neus wel enige deernis. Was Tinner een door de wol geverfde lezer? Nee, zeker niet, maar hij was ooit bibliothecaris geweest en had daarna een eigen boekhandel bezeten, en dan sla je toch, al is het tegen je aard in, wel eens een boek open. Sterker nog, op een dag was Tinner begonnen met zelf gedichten te schrijven, maar met die onzin was hij algauw gestopt. Zoals de meeste gedichten waren de zijne zeer slecht. Het persoonlijk schrijven van poëzie had z'n afkeer van poëzie alleen maar vergroot. Tussen zijn tafeltje en dat van de kapo stond er eentje waaraan een moeder en dochter zaten, zo opvallend veel leken ze op elkaar. Tinner vond hen op het eerste gezicht onsympathiek. Ze praatten met wijd open mond, altijd een argument om

iemand te misprijzen. Hij doofde z'n sigaret, en z'n koffie was lauw. De moeder had wallen onder haar ogen ter grootte van eendeneieren, en de dochter moest op z'n minst tien keer haar haar herverfd hebben, er zaten overblijfselen van diverse kleurschakeringen in af te schilferen. Mooie mensen, die vind je niet veel. De schoonheid wordt matig gedefinieerd. Tinner dacht: ken ik iemand die écht mooi is? Nee, niet meteen. Z'n vrouw Zoë was waarlijk mooi geweest, en z'n zoon David bezat een jongensachtige fraaiheid die opviel, maar voor de rest kon Tinner z'n hersens pijnigen zoveel hij wilde, echt mooie mensen kon hij zich niet voor de geest halen. De dienster was mooi, maar ten slotte niet mooi genoeg. Vele beroemde klojo's werden als mooi beschouwd, maar dat kwam omdat ze naar buiten traden nadat ze door dozijnen schminkers en stilisten onder handen waren genomen, en zonder de opkalefatering zagen ze er net zo grauw uit als een bootwerker, een vermoeide poetsvrouw, of een doodzieke grijsaard. Dat kwam natuurlijk door de drugs. Tinner was een roker en een drinker, maar drugs had hij altijd gemeden. Hij had eens iemand gezien die een cocaïnecrisis kreeg, en de piercing uit z'n tepel rukte en 'm inslikte, waarna de gozer z'n bloedende borst overgoot met gin-tonic, krijsend dat z'n moeder geen twee maar dríe gezichten had. En dan de heroïnejunks. Die krabben hun huid open tot ze vol afgrijzen zelf kunnen merken dat hun inwendige vlees groen is. Als je niet van groen vlees houdt, moet je geen heroïne gaan gebruiken. Tinner hield niet van groen vlees. Op een keer had hij overwogen om vege-

tariër te worden, maar hij hield ook niet van groene tofu. Blauwe tofu? Nee, daar hield hij evenmin van. De enige goeie tofu, volgens hem, was die op de bodem van de Leie, nadat hij uitgebraakt is door een veganist vol twijfels. De vrouw die een dochter had stond op van haar stoel en ging De Kerk binnen, om te gaan zeiken of bouten allicht. Met haar vette kont. Tinner stak een sigaret op. Bouten, dacht Tinner, het zogenaamde kakken of voor de taalpuristen: schijten. Iedereen doet het maar praktisch niemand schrijft er een musical over. De vrouw kwam terug, en Tinner kon zien aan haar gezichtsexpressie dat het bouten niet goed was gelukt. De vrouw straalde uit dat ze nog meer wilde bouten, altijd maar bouten, haar leven lang, tot ze een berg stront had gebout waarover godverdomme hónderd musicals geschreven konden worden. Hij ging De Kerk binnen, liep door naar de vrouwen-wc, snoof daar de lucht op, en besloot: de vrouw met de vette kont heeft darmkanker. Hij hoopte erop dat hij zelf geen darmkanker had, ondanks de diarreeaanvallen, en hij ging op de vrouwenpot zitten en scheet slappe spetters op het porselein. Er zou hoe dan ook een dokter aan te pas moeten komen. Hij veegde zich af tot z'n aars rein was, wat een tijdje duurde, en spoelde drie keer door, tot de spetters zo goed als verdwenen waren. Hij nam de pin uit z'n zak, ontdeed die van de kurk, en stak haar voor driekwart in z'n mouw. Op het terras liep hij voorbij de klootzak met de mishandelde hond, en duwde de pin alsof er niks aan de hand was in de nek van de dierenbeul. Het was een gebaar van niks, maar de kapo voelde toch een